

МАРКСИСЧИ-ЛЕНИНЧИ ФИЛОСОФИЯНЫ ӨӨРЕНИП ТУРАРЛАРГА ДУЗАЛАМЧЫ

Өртемчейнин билдинип болуру болгаш ооң дүрүм ёзугаар болур чоруктары

(Уланчызы. Эгези ийги арында).

Объективтик шынныг чүүл болза, хөй-хөй салгакчыларнын инитилет-төөгүлүг болгаш билгичи ажил-чорудуулазынын түннели болур.

Шынныг чүүл дугайында диалектиктин материалисттик өөредигин марксизм-ленинниин классиктери идеализм-биле а ол ышкаш мета-физикчи материализм-биле эптеш чок демиселге тургускааннар. Маркс болгаш Энгельс Кантынни, Гегельдин идеализмин сойгалап илередип, туруш чок материалист Дюрингнин догматизмин болгаш метафизиказын хочулап каапканнар. Дюринг болза, бодунун үзедерин сөөлгү инстанцияда туюлунга четкен шынныг чүүл кылдыр санап, будулчак бадыткалды кылып турган.

Ленин махистерни философиянын идеалисттик, реактивтик уткаштарынын илереткен. Эртемнин адынга, бойдус эртемниин чедиш-кыннеринин адынга шырмырмалатынып алгаш, оларны медреселли-биле хажытпашаан, махистер объективтик өртемчейни чок кылдыр көрүп, объективтик шынныг чүүлдү хулээп көрбөй, шынныг чүүлдү субъективтик кылдыр санап турганнар. Бир эвес махистерни эдерер чүве болза, шажынныг бүгү фантазиялыг өөредигери, аргада чурт-тал чорур онза амытан болгаш оон-даа өске хамык-ла бодап каан чүлдерини база-ла шынныг чүүл кылдыр хулээп көрүп херек эвеспе дээрзин Ленин көргүскөн.

Марксизм-биле демиселге махистер релятивистер бис, тодаргайларга бистин билгилеринин хамаарылгазынын талалачкылары бис деп адыргаарын оралдажып турган. Ынчалза-даа ол чүгел махисчи философиянын идеалисттик, реактивтик характерини база катап илередип турар. чүге дизе, билгилеринин теориянын үндениинге релятивизмин салыр чорук—бодун чайлаш чок скептицизмге, агностицизмге, идеализмге таварыштыр дээни ол. Долгандыр турар өртемчей дугайында кижинин билгилеринин хамаарылгалы дээр демиселпишпаан, махистер абсолюттук шынныг чүүлдү чок кылдыр санап, бистин билгилерини чейн кылдыр санап, абсолюттук, объективтик утканы хулээп көрбөй турар.

Марксисчи-ленинчи философия бистин билгилеринин хамаарылгалы чок кылдыр көрбөй, релятивизмин принципни чок кылдыр көрбөй турар. ынчалза-даа бистин билгилерини релятивизмге чыгавайн турар. «Маркстын болгаш Энгельстын материалисттик диалектиказы релятивизмин бодунга чугаажок киирип турар, ынчалза-даа олче чыгавайн турар, тодаргайлаарга бистин бүгү билгилеринин хамаарылгалынын объективтик шынныг чүүлдү чок кылдыр көрүп утка-биле эвес, харын бистин билгилеринин ол шынныг чүүлче чокшулаарынын кызыгаарларынын төгү талазы-биле бүрүн эвезинин утказы-биле хулээп көрүп турар—деп, Ленин бижээн. (Чогаалдар, том 14, арын 124).

Амгы үенин реактивтик буржуаз философия болгаш социалогтары—америк империализмин албанында турар—прагматизм, инструменталисттер, персоналисттер, «шүгүмчүлөкчи реалисттер» шын чүүл дугайында өөредигин медреселли-биле хажыдып, эртемни шажынга дузалыг кылдыр доггайтыр октаарын оралдажып турарлар. Америк прагматизмин баштыгы Джен Дьюн объективтик шынныг чүүл чок, шынныг чүүлдү субъективтик кылдыр бүзүредикеп турар. Прагматисттер «шут ажык берип турар» чүвени, «кончааны» шынныг чүүл деп санап турар. Кореяга дээрбечи дайынын чорудары америк монополистерге кончаалыг—ол болза, шынныг чүүлдүр. Делегейге тергиинделче чүткүп турар америк империалисттерин дем-бээрээн планнарын буржуаз философия шак ынчаар шынныктырксап ап турар.

Кижинин угаан-сагыжынын күш чогуун дугайында чулчуруп турар идеалисттерни кам-хайра чок сойгалап илеретпашаан, марксисчи-ленинчи философия кижинин объективтик, абсолюттук билгилеринин чүжүр болгаш амырдалчыын үндезилеп, оон-биле материалисттик өртемчейни чогадыкчы ёзу-биле билгилеринин болгаш ооң чартырынын калбак перспективаларын ажыдып берип турар. Марксизм-ленинизм болза, өлүг, доктаап турупкан схемаларга удур, эртемни догмаже шилчидер. оралдажышкыларга удур шийтирлик демисежип турар.

Эш Сталин теорияны чогадыкчы ёзу-биле көөрүгө бистин кадрларынысты өөредип, оларны догматизмден, талмудизмден, шажилекчи чоруктан баш удур сагындырып турар. «Марксизм бодунун хөгжүлдезинге чаа дуржулга-биле, чаа билгилер-биле байгытмайну туруп шыдаас,—мындыгын төлөөнүндө, оон аныгы аныгы тодаргайлашкыннары болгаш түннелдери үе-шагын эрткени-биле чергелештир өскерилбейн барып шыдаас, чаа төөгүлүг сорулааларга дүгжүп турар чаа-чаа тодаргалар-биле болгаш түннелдер-биле солдунмай барып шыдаас. Марксизм бодуну эпохаларга болгаш үелерге ыявалыг албан болур, шак ындыг өскерилбес түннелдерин болгаш формалары хулээвин турар. Марксизм болза, кандыг-даа догматизмин дайыны болур»—деп эш Сталин айтып турар.

Абстракттык шынныг чүүл чок шынныг чүүл черле,—шын чүүл кажанды тодаргай деп материалисттик диалектика өөредип турар. Диалектика бодустук болгаш инитилелдин бүдүмелдеринин болгаш болуушкунарынын бүгү талалыг анализин, оларны өөренирин тодаргай көөрүн негеп турар.

Шынныг чүүлдү тодаргайын дугайында марксисчи-ленинчи өөредик канчаар-даа аажок улук теоретиктик, практиктик, политиктик учурдузалыг. Большевиктерин партиязы бодунун стратегияын болгаш тактиказын ажалдап кылдыр бүгү чүве байдалдардан, турар черлерден болгаш шаг-үреден хамааржыр, кылдыр-бир сорулганы шийтирлээр тодаргай төөгүлүг байдалдардан хамааржыр дугайында марксисчи философиянын өөрединден каянда үндезилеп турар.

IV. Маркса чедир материализм билгилеринин инитилел практиказын-дан хоора көрүп турган, ынчалгаш шын чүүлдү ёзулук объективтик хемчевирин ол тып шыдаас турган. Шынныг чүүлдү объективтик хемчевирин дугайында айтырыгы марксизм эртем ёзуу-биле шийтирлээ. Маркс болгаш Энгельс практиканы хемчевирин билгилеринин теориянын үндениинге киирип, оон-биле амырдалчыны идеализм-биле, агностизм-биле демиселге күчүлүг чөпсөк-биле чөпсөлгөн, эртемге улук маарылыг чорукту кылганнар.

Dуржулгага, практика, тодаргайлаарга материалисттик бүүдүргүлгө ажил-чорудулгазынын чоруп турган үзүндө кижилер боттарынын билгилеринин шынныг чүүлүн хынап, хоозун чүвени боттук чүүлдүн ылгаар аргалыг болганнар.

Бойдус болгаш эртем талазы-биле теорияларын амырдалчы болгаш күүжү, бойдусту чагырып алырынга кижиге оларнын дуза чедирер аргазы ол теорияларны практика талазы-биле боттандырынын аргазы-биле хынагынып, херек кырынга шыгатынып турар. Нитилел теорияларын, үзелдеринин деп-шилгелини азы реактивтик практиктик революстук ажил-чорулга эңиче көскүзү-биле илеретинип турар.

Ынчангаш В. И. Ленин амырдалды, практиканын үзел-бодалы билгилеринин теориязынын бир дугаар болгаш кол үзел-бодалы болур деп айтыккан.

Практика болза, кижилерин билгилеринин амырдалчы үзел-бодалы үнденин, эртемни болгаш техниканын хөгжүлдезинин күчүлүг шимчедикчи болур. Күш-ажылдын чорудулгазында, бодунун чурттап амырдалчыны кызыгаарларынын төгү талазы-биле бүрүн эвезинин утказы-биле хулээп көрүп турар—деп, Ленин бижээн.

дыраарында материалдыг чүүлдөрдү бүдүреринге кижилер бойдустук бүдүмелдеринин болгаш болуушкунарынын дугайында билгилерин байыдып, оон хөгжүлдезинин хоойдуларын билгилерин ап турарлар. Амгы демиселинин практиказынга амырдалчы аныгы бот-медерели өзүп, социализм дээр капитализмге удур бодунун демиселинин дүрүм ёзугаарында ол улам-на көскү, улам-на тодаргай бүзүрөй бээр. Ленин—Сталинни партиязынын удуртулганы-биле социалисттик инитилелди тургузуп, коммунизм тургузушкунун калбартышпаан, амырдалчыны амырдалчы Совет Эвилелиниг бүгү амырдалчы эртемнин, коммунизм теориязынын шынныг болгаш улук чартыкчы күжүн практика кырынга бүзүрөткенер.

Дээрбечи америк империализмге сагыш-сеткилден болгаш мага-бодундан сатынган амгы буржуаз философия практиканы учур-туктазын хажыдар талазы-биле мурундагы бүгү реакционерлерин ашкан. Оларга практика болза, империализмдин эң хөй капиталисттик кончаа сорул чиринин аргазы, амырдалчы массаларын араатаныг ёзу-биле молчүүрүнүн болгаш дарлаарынын аргазы болур.

Амырдалчы аныгы көөр хөөн чок дайызынын барынын үзүлдүг социалист теорияны практикадан хооруп турарлар. Барынын үзүлдүг социалисттер сөс кырынга меге ёзу-биле амырдалчы массаларга демократтыг хосталгаларын, оларнын материалисттик байдалын экижилерини аажып, херек кырында олар америк дээрбечи империализминин шуут чалчалары, улустарнын демократтыг эргелеринин болгаш хосталгаларынын дүй базыкчылары, амырдалчы аныгы амырдалчыны эрге-ажыктарынын монополияларын улам ынйы шаап халдар чорунун инитилел кызыгаарлары болуп турарлар.

Марксисчи-ленинчи философия теориянын болгаш практиканы диалектиктик чангыс-аай кылдыр көрүп турар. Практика теориядан бирги черин ээлеп турар. ынчалза-даа ол дээрге, теорияга, теоретиктик айтыргаларын ажалдап кылырын сагыш-амыр тайбын көөр дээни ол эвез-тир. Ленин болгаш Сталин каянда теорияны чедир үелерге чорукта удур демисежип келгенер. Олар марксисчи теориянын улук мобилизациячкы, организациячкы болгаш чартыкчы ролун демдегелеп келгенер. Теория болза, практикага улаштыргаш чоруктук күжүн, перспективанын тодаргайын, амырдалчы бүзүредди берип турар. Оон учурунда эш Сталин эртемни болгаш практиктик ажил-чорудулганын чарык-бас харылаазы, теориянын болгаш практиканын харылаазы пролетариаттын партиязынын орук айтыкчы сымдыгы болур деп өөредип турар.

Нитилелдин материалдыг амырдалчынын хөгжүлдезинин негелдезини шын-биле көрүнүктөлдүрүп турар марксисчи-ленинчи теория амырдалчы чоннарга коммунизмге орутку чырылды берип турар. Ол теория-биле чөпсөлгөн коммунисттик партия нитилел хөгжүлдезинин объективтик хоойдуларын билгилерин, оларны коммунисттик нитилелди тургузарынын эрге-ажыктарына медреселли-биле ажылап, миллион-миллион улус массаларнын төөгүлүг чогадыкчы амырдалчы удуртуун чедишкынниг боттандырып турар. Марксизм-ленинизм болгаш оон философия үнденин—диалектиктик болгаш төгү материализмин удуртулга болдурган, коммунисттик партия болуушкунарынын чүгел амгы үеде канчаар хөгжүп турарын эвез, харын оларнын келир үеде канчаар хөгжүүрүн билгилерин ап турар.

Марксизм-ленинизм болза, бүгү чер бөмбүрээзин амырдалчы чоннарга империалисттик кулданышкынга удур тайбын, демократия дээр, социализм дээр демиселинин дайынычы тугу болур.

А. ВИШНЯКОВ,
философия эртемдеринин кандидаты.

Харылаа амылын экижидер

Кызылдын харылаа конторазы болза, бистин областын хамык районнарыча харылаанын бүгү-ле чөпсөктеринин тарап үнүп турар белдери болур. Харылаа конторазин тавары хун санында муң-муң телеграммалар, чагаалар болгаш солдун, сеткүүдөр дамчып эрттип, хоорайлар аразында чугаалажышкынар чорутунуп турар.

Харылаа конторазы амгы үенин болбаазын техниканы-биле бүрүн чөпсөлгөн. Ол чорук, бистин контораны дамчыштыр областын кайы-даа району чурттуг өске бүгү районнары, хоорайлары болгаш областы-биле шагын кандыг-даа үезинде чугаалажышкынарны чорудуп болур арганы берип турар.

Кызыл-биле районнар аразында почтаны чорумал машиналар ийикпе агай транспорт-биле шөөрттүп турар, дугайында чугаалар каш чыл бурунгаар хөй-биле үнүп турган болза, ол ам шагда-ла шуут чиккен, чүге дизе, харылаа органны боттарында тускай автомашиналыг апарган болгаш чамдык ырак районнарыга почтаны самолет-биле чедирип турар болган.

Ындыг болза-даа, харылаа эргелелин автотранспорт конторазы (начальни эш Савинков) база авианорт янзы-бүрү чылдагынар тартып, машиналарын болгаш самолёттарын ылай-бээр чогуур өйүндө белеткевин турарында почта чедирлегизинин графини чамдыкта үстүп турарын демдегелезе чогуур. «Тилелге» колхозче, Кара-Хаак, Черби суурларында почта чедирлгезин үзүп турар Кызыл районуна база манаа хамаарыштырып болур. Үстүндө черлерге почта чедирлгезин үстүп турары райкүүскөм дарыгы эш Кара-оолга эки билгилер, ычалжажок мынчага шийтирлик хемчег алдынаан.

Харылаанын техниказын улам сайзырадыр, телеграф, телефон, радио, почтаны амылын экижидер, харылаа дузалачызынын культуразын бедир дугайында Ленин—Сталинни партиязынын чоктаа чаа болуп эрткен төөгүлүг сөздизинин шийтирлерин хоорайнын харылаа ажыдакчыларынын медреселинде ханызы-биле сийниккен. Олар сөздизин үндүрген директиваларында сорул кырышпаан, социалисттик чарышты улам калбартырынга үндөзүп. Төрзүн чуртунун, партиязынын база улунун эрге-ажык дээр, боттарынын амырын үнденин-биле эде тургузуп, ак-сеткилдин-биле бараан болурун үргүлчүлөп турарлар.

Харылаа конторазынын харылаачылары эркен 9 айларда күрүнө планын 108,5 хуу күсеткен ийикпе, ол болза, 1951 чылдын бо үедеги турганы-биле денээрге, 13,5 хуу өзүлдегил болуп турар. Бистин харылаачыларынын аразында Исакова, Михайлова, Евграфова, Филимонова ышкаш, боттарынын социалисттик хулээгелерин 105—238 хуу чедир күсөдүп турар мурун-кылар бар. База Рететникова, Корбанева, Ермолаева дээр чергелиг, чакыкчыларынын негелдезин саадал чокка хандырып, ак-сеткилдин-биле бараан болуп турар кызымак телефонистер бисте бар. Оон ынйи телефон септекчи Гаариллов, телеграмма дажыкчылары Малышева, Крашениникова олар ажылга онза харысалгалы болуп, үргүлчү мурун-кычы одурутта туруп келгенин база демдегелээр херек.

Кызылдын харылаа конторазы эркен 9 айларнын дургузунда бодунун күжү-биле 24 санын чаа телефонистерни, телеграфистерни, радиооператорларын болгаш харылаанын өске-даа кадрларын өөредип белеткээш, областын тус-тус харылаа контораларында таралды үндүргүлдөө. Оларнын хөй кезин ам чер-черде эки түннедиг ажылды көргүзүп турар. Ам база 24 кижиге кыргыз-чиги элзэн каш чаа бөлгүмнерни организаастаан. Олар боттарынын ажылын чедишкынниг үргүлчүлөп турар.

Кызылдын харылаа конторазы ажыдакчыларнын ажил-мергежил эстурери-биле чергелештир, оларнын политиктик билгилер бедир, культурулук дымтанылганын чөп организаастаар талазы-биле чугула хемчегелерин ап, таарымчалыг байдалдарын болдуруп шаа-биле тургузуп келген. Кадрлар-биле шак ындыг ажылды организаастаарында конторанын кызыл булуңу улук ролду ойноп турар. Харылаачылар ачаа ажил шагындан хостуг үелерде солдун, сеткүүдөрдүн, номнарын номчуп, лекция, беседаларын дынап, шахмат, шашканы ойноп, музыкага өөренип турарлар. Мындагы массады хемчегерге коллективте проф-эвидел, комсомол организаациялары идеккейлиг киржип, кеззенинче харысалгалыг дежурнайларын тургузуп турар.

Харылаа конторазы партиязынын XIX съездинин бүгү-ле материалдарын ажалдап тарадырынын эң харысалгалыг үезинге баш бурунгар хынамчалы-биле белеткегеш, ону чедишкынниг эргиткен. Харылаанын бүгү чөпсөктери өз изин хунерде долу күженишкын-биле ажыгалатынып, харылаачылар боттарынын хамык күжүн, арга-дуржулгазын кызыгаар чокка үндүрүп, оперативтик, чогаалап шыдаар аргаларын ылапты-биле көргүскөнөр. Бистин конторанын коллективин ам Октябрын социалисттик Улук революциянын 35 чыл өюнүн хунеринде база шак ынчаар оперативтик ажалдап шыдаарынга белен.

Кызылдын харылаачылары бичылган Тейлиг-Хаяга болгаш хоорайга харылаанын ийи немелде сал-

бырларын ажиткан. Чоокку хунерде Элегес-Аксынга тускай телефон коммуатордук, телеграф апаратын база бир чаа салбыр ажыттынар. Ынчангаш Баян-Кол болгаш Элегес-Аксы суурлар Кызыл-биле дорт харылаа тудар арганы алдыр. Кызылдын харылаа амылын экижидеринге хоорайнын күсөкчи комитеди дыка четпес дузалажып турарын демдегелейн барып болбас. Чүд дизе хоорайга немелде телефон, телеграф станциязын ажыдар, ачаа тааржыр бажыг тып бээр болуп, хооркүүскөм ийи чыл бурунгаар шийтир үндүргөш, оозун мынча чедир күсөдүп шыдаваан. Бир эвес шийтир ол ёзууга күсөтпөгөш, чаа станция ажыттынгач чүве болза, хоорайнын төп станциязынын ажылы дыка чингези, чугаалажышкынар болгаш телеграммалар хулээп алышкыны дыка экижээр турар ийик.

Ынчаарга хоорай иштинде телефон точкалары эмин эрттир көвүдөп, телеграф дамчыштыр телеграммалар хулээп алышкыны улгатканы-биле төп станция күш-четпестеп, оон ажылынга сөөлгү үеде биче эвез бергедээшкыннер таварыштыр турар.

Хоорайнын чамдык кварталдарында бажы дугаараалашкыны эмгелетнимзэн, чырыкты чок болгаш ызырар ыттар көвүдээр чорук чуртакчы чонга почта чедирлгезин экижидерин улуу-биле шаптык жуураштырып турарын барымдалаш, ол бүгүн дарый шийтирлээш, харылаачыларга таарымчалыг байдалды хандырап дугайында харылаа конторазы хооркүүскөмга айтырыгы хөй уаа тургускаан. Ынчалза-жок байдал эрги хөвээр турбушаан. Шынында, хоорай чаагайжылганы-биле чергелештир ол айтырыгын шагда-ла шийтирлээр учурулук турган.

Хоорай чурттакчыларынга көргүзөр дузалачыны улам экижидер, оларнын үргүлчү өзүп турар культурулук болгаш харылаа-холбаазынын негелдезин чөп хандырап талазы-биле бистин харылаачыларнын мурунуга ам-даа дыка улук сорулгалар салдынып турар. Ол сорулгаларны чедишкынниг шийтирлээрде чуну-даа мурунда харылаа чөпсөктерин ажылдык кышкы байдалыга таарыштыр дарый хынамчалыг белеткээр херек.

Ачаа хамаарыштыр баштайгы ээл-чеде чер иштинде телефон шугумнарын септелгезин чөрдүдү, чоокку сумулар, суурларже шөйгөн шугумнарын эдилгезин кылыр эрге-жок чугула. Бо ажылдары кыска хуусаада чедишкынниг шийтирлээринге хоорай организаациялар, бүгү хөй-инити боттук дузаны биске көргүскөн турары кончук күзөчиг.

Д. ЮСУПОВ.

Нолхоз бүдүрүлгезинге чимистиг сад

Чимистиг сад амылын сайзырадыр бүүгү чүзүлүк херээ. Партия болгаш базук эст ажылыныч улу кичээниг салып турар. Партиянын XIX съездинин директиваларында 1951—1955 чылдарда ССРСР-нин хөгжүлдезинин бешки беш чыл планында колхозтарга беш чыл планынын талазы-биле садтарын болгаш кат-чимистиг шөлүн 70 хуу хире улгатырынын айткан.

Ынчаарга, беш чыл дургузунда чүс-чүс муң гектар чимистиг чаа садтарын олуртур. Сад амылын талазы-биле ол хире сорулгаларын чүгел социалисттик планын ажыдагы боттандырып шыдаар.

Сад амылын дүргөн болгаш чедишкынниг өстүрүп сайзырадыр чимистиг ыяштарын элекшилдиги-биле тарып олуртуру чугула.

Чимистиг ыяш тарылгазы ам дээрине чүгел дуржулга станциясында 1000 дес, Кызыл районун Чкалов атыг колхозта 2900 дес яблоко бар болуп турар. Ол болза чүгел эгезидир.

Чимистиг ыяштар олуртурун школар болгаш өске-даа албан организация черлеринге, а ол ышкаш колхозтарга беш чыл дургузунда ортума-биле бир миллион амыг дестерин олуртур болгаш сад олуртур шөлү 2000 гектар чедир өстүрүп, беш чыл планынын төнчүзүндө он-он муң тонна чимисти ап болур.

1952 чылда Тывага ийи муң амыг

яблоко үнүжүн олурткан, оон иштинде яблок берип турар кылдыр үн-гө 600 яблоко сыптарындан 500-зү колхозтарга болгаш күрүне ажыдагы черлеринде болуп турар. Дүжүт берип турар яблок сыптарында Мичуринин сорттары «бельфлеркитайка», «славянка», «анис», «антоновка», «боровника» болгаш өске-даа сорттар бар болуп турар. Яблоктан өске груша, слива, вишня дээр ышкаш чимистер үнүп турар. Чимистиг үнүштерин ажаалда хайгааралын дуржулга станциязы, чамдык колхозтар болгаш хуузунда өстүрүп турар амылчын, албан-хаакчылтар эки чорудуп турар.

Чамдык чимистиг сад өстүрүп турар колхозтар оон ажаалдазынче сагыш салбайн турар, чижээ, Тапты районда «Кызыл партизан» колхоз 131 дес ракетказынын 45-жи урели берип турда, оон ажаалдазын кыла-ба болгаш үнген сыптары кайы-хамаан чок үргөлдөп шыдаар, пок үнүштер эжелеп үнген, кажазы чок болуп турар. Областын кышкы агаар байдалына таарыштыр, соок дүжери билек черге ээктирип чыгылап, хөмөр аргаларны кылбайн турарында чаа үнүп орак чаш чимистерден чамдык колхозтар дүжүт албайн турар.

Областын колхозчулары, амылчыл, албан-хаакчылары 165 дес яблок, 11 дес слива, 19 дес вишня болгаш өске-даа янзы-бүрү чимис-

терин өстүрүп турарлар. Чижээ, Кызыл хоорайда чурттап турар эш Фунтиков 17 дес яблок олурткан, оон 11-зи дүжүдүн берип турар. Тапты районда эш А. Макаров 73 дес ракетка тараан, оон 48-зи база чимизин берип эгелзэн. Ол районда 30 амыг өг-бүлелерде чимис тарылгачы бар. Ол ышкаш өске-даа районнарда, Кызыл хоорайда чимист тарылгазы өзүп эгелеп турар. Чимистиг үнүштерин Тыва областа үндүрүп болур аргалар бар болуп турар. Ону кылыр ачаа ажил-агый-жы болурундан кол хамааржыр.

Ынчангаш областа чимистиг үнүштер сайзырадырынын чугула аргалары болза, чурттуң агаар байдалында хамаарыштыр кыжын доназын дээр соок эгелээринин мурунуга үнүштү чүзүн-баазыны амырдалдан аартпазы-биле унун хоралыг насекомнарга удур чугайлап, тускай чүүл чүве-биле чүп ашташ, унун саваң, сийген-биле ораагаш, оон соонда ук үнүштү кончук камны-биле черге чыттыр эгеш довурак-биле чыгылап хөп каар.

Тыва областа таарыштыр чимистиг ыяш үнүштерин хөй-биле сайзырадыр унүп олуртурунга бүгү-ле арга хемчеглерин алыр бистин амыл-агый органныкыраан улуу-биле негетинер.

И. ДЕЙКИМ.

Келир чылдын тарылгазынга эки шынарлыг үрезиннер дээр

Улуг-Хем районун Хайраканда Ворошилов атыг көдээ амыл-агый артелини кижигуннери келир чылдын чаксы тарылгазынга үрезин уруп алышкынын чедишкынниг чорудуп турар. Эки шынарлыг 75 тонна кызылтасты, 24 тонна суланы, 2 тонна чигетарааны, 1 тонна картофельды арыглааш, уруп алган.

Артедьдин кижигуннери тараа бастырылганынын темпизин улам күштелдирген. Баян-Колда коммунист эш Дамдын-оол бригадирлзэн хову бригадазында 38 колхозчулар үргүлчү ажылдап турар. Ынчангы молотилкада ажалдап турар эш Халык-оол ышкаш хун нормазын үргүлчү 150—175 хуу күсөдүп турарлар хөй.

Колхозтун Сарыг-Достакта ийги хову бригады база-ла эки амыл-дап турар. Октябрынын социалисттик Улук революциянын 35 чыл оюнга чедир тараанын шаңче дажылганы доозар, бастырылганы улам дүргөдөдүр эш социалисттик чарыш колхозчуларнын ортузунда калбарган.

Кино көргүздүзүндө четпестери чайладыр

Мөңгүн-Тайга районун Мөңгү-Бүрүн сумузуна кино көргүздүзүндө четпестер хөй. Механик Куулар манаа бо чылдын марттан бээр ажалдап келген.

Бо эрткен үенин дургузунда механик Куулар шоолуг эвез кино көргүзүлгелерин кылган. Кинону чонга эвезшти көргүскенден кийрип алза чогуур акаш кирилдеэн ыракта

чедир күсөтпзэн.

Ажылды кол четпезинин чылдагыны болза, чонга кино көргүзүлгезин сонуурганчык болууларында, апараттарыны камныг эдилгезинче механик Кууларнын сагыш салбазында. Оон уламыдан оон ажалдап турар кино аппараты, мотору урелир чорук кино үндүрүшкунунун үезинде ыявалы болур. Ол ышкаш район

төвүндө бензинни чогуур үезинде эккеп албай турарында бичини төнгөш база үр үеде кино үнмейн турар.

Мөңгү-Бүрүн сумузуна кино көргүзүлгезинин ажылын экижидер талазы-биле хемчегин алыр обла

Кажан бажык-биле хандыраары

Чадаанада стандарттыг бажык тудушкун комбинацияга көдээ библиотеканы 1951 чылдын төнчүзүндө ачтык. Комбинаттыг директору културанын ол чугула албан черин таарымчалыг оран-сава-биле хандыраарыну улуу, кыжын кижилер аргажок соок, чайын үргүчү дамдылаар, мал кажазы шыкаш шаараш бажыкче кирип кааш, бодунун «узаламчызын» оон-биле кызыгаарлап каан.

Ындаг бажыкка библиотека ажалдап шыдаваз болгаш хамык ном фондузу үрелип бахсыраар турганы билдингир. Библиотека эргелекчиси эш Бойко комбинат директору Сидоренковтун талазында културанын одаан дора көөр, дүжүметсиг чоруун билгеш, 3000 ажык рубль өрткитип ном фондузун камгаалдыг тургузарын болааш, библиотеканын бодунун бажыкка көжүрүп келген.

Көдээ библиотека ындаг байдалга ажалдап шыдаваз чүве болганда, өске таарымчалыг бажык тып бээр ийикпе, азы демги шаараш бажыктын септедип бээр дугайында эш Сидоренковтун мурнунга негелдез кеш удаа тургустуруп келген. Ынчалза-даа ол хей саныг негелделер кандыг-даа түннелге четпээр.

Бо дугайында «Тувинская правда» солунунун бир номеринге ийн ай бурунгаар чүүл база бижитинген турган. Ынчаарга ол шүгүмчүлөк база-ла эш Сидоренковту сепкилин доолдурбааны-ла ол чоор оң?

Комбинатта ажалдын чарыг олардын улуг нургулуу тыва кижилер болуп турар. Ол чаа ажалдын ангынны билгеш чүткүдү улуг олар эртемдерин үндэсини-биле чепселгени, политиктиг болгаш техниктиг билгилерин шигээлир дээш, хей-хей номнарын, солуннарын, сеткүүлдерин номчурун күзөп турарлар. Ынчангаш оларнын културалыг негелдезин чөп хандыраары-биле комбинатка библиотеканы тургускан ужур-даа ол.

Ынчаарга бүдүрүлдө ажалдап турар ажалчыларнын коммунисттик кижиздилгезин, културалыг денеленин өздүлгезин шын шийтирилээринге таарымчалыг байдалды тур-

гузары—директорун база комбинатта партия эге организация секретары эш Бобровтун чайлавыр чок үлээлгези болуп журулу турбуже, ону херекке албайн турары удурткучу коммунистерин иүүруге канчап-даа таарышпас болу дег.

Черле ычаш, чүгле ол-даа эвес, үстүндө удурткучуларын талазындан ажалчы кижилерин амыдырал чуртталгазын экижидеринче сагыш чоуваз, оларнын чөптүг негелдезин шын шийтирлөөс, бюрократсыг эзу-биле сонгараладып чылзыр чоруктарнын фактызы хөй.

Көдээ библиотека үр үенин дургузунда ындаг байдалга «ажылдап», бергедээшкиннерге таварып келген турбуже, партия, комсомол райкомнарын секретарылары эштер Найдц, Малышев олар ачаа хөй катап чоруп келген болза-даа, оон эргелекчиси эш Бойкога боттук дуза көргүспэи болгаш комбинат удурткучуларын мурнунга негелде-даа тургусаан.

Совет ажалдын ангынын материалдыг болгаш културалыг негелдезин херекке албас коммунистер-биле партия райкому мынчага эптежип турарын кижилер кайгаар чүве? Ол дугайын партия райкомунун бюрозунга шагдан бээр билдинип келгени тодаргай. А ол хирезинде-ле хемчег алдынаан.

Чадаанада стандарттыг бажык тудушкун комбинациянын удурткучулары эштер Сидоренков, Бобров олар ажалчылар дугайында сагыш чоуваз, оларнын негелделеринче кичээгей салырдан туржук, чүгле боттарына тамчыктыг амыдыралды тургузарын, хуу өнчүзүн байдыраар оралдажып, партиянын, күрүненин мурнунга ак-сеткилдиг эвес бараан болуп келгени район организацияларына база-ла билдингир турган. Партиянын, чоңуң идеялин хандыраары турар үстүндө эштерге хамаарыштыр чогуур хемчег көргүтүрери ам черле келген шыкаш.

М. КОТОВОРА,
Чөөн-Хемчик район библиотеканын эргелекчиси.

Харысалга чок чоруктан когарал үнүп болур

Тожу районун «Май 1-зи» колхозка электри станциянын тургузар деп шийтирени чүгле ол колхозтун колхозчулары эвес, харын районун бүгү чоңу улуг өөрүшкү-биле хүлээп алган.

Тоужа Ильичинин лампазынын кыварын четикпей манаышаан, станциянын тудуун дүрген, хуусаа бетинде доозар дээш колхозчулар күженишкенин ажалдааннар.

Электри станциянын тудуу-даа доозулган, оон херекселди-даа чедирип алган. Ам станциянын чүгле ажалды арктан турган. Ынчалза-даа хүннер-даа эрттип-ле турган, станция ажалгалга кирбээ. Чүү болганда дээш сурагал-сурагал көөрге, станцияда ток хемчээр херексел чок болган.

Ону чорудуп бээр дугайында областын «Сельэлектро» эргелекчиге дилег бижиртерин, телеграммаларын хөйү-биле чоруткулдаан. Оон харызын болгаш дилегни күсүлдезин колхозчулар бо хүнге чедир манап чадап каан.

Областын «Сельэлектро» эргелекчиден келген эш Симакос станциянын ажалдадырына кандыг-даа дуза чедирбей, Тоужа элзэн үеде дыштанып алгаш, Кызылче чана берген.

Адак сөүлүндө областын «Сельэлектро» черинин келдиркени-биле станциянын механиги база-ла Кызыл чоруткаш, шуут чиккен.

Ажылга мындаг харысалга чок чоруктун түннелинде хөй түнүгү ашка-хоренгини, кижилер күжүн үндүрүп тургаш кылып каан нитинин ол өнчүзү ажалгалга киреринден, харын хемини суу доңуп, сутунгү денели бедип келгенден болгаш ону ээлеп турар тускай кижини чоңундан улуг үрелишкенине таварык болуп байдалга четкен.

Ажылга мындаг харысалга чок чоруктан улуг когарал үнүп болур дээрзин район организацияларынын удурткучулары-даа, областын «Сельэлектро» эргелекчиге ажалдакчылары-даа амга чедир бодавын турары шын эвес.

В. АНАЙ-ООЛ.

Кыштаглаашкынче кичээнгей салыр

Сүт-Хөл районун Алдан-Мадыр сумузунда Калинин аттыг, Жданов аттыг колхозтарын баштаар черлери мал кыштаглаашкынче кичээнгей салбайн турар.

Калинин аттыг колхозта (даргазы эш Сергей) шээр мал дык хөй, ыччаарга ол колхоз Оргу-Шөлде 300 баш хой кирер кажанын тудуп дооска-да болза, эрги кажаларнын септелгезин, оларнын ашгалга-шеверлээшкенин кылбайн, харын колхоз баштаар чери мал ажаакчыларына идегези анаа олурар чоруктар бар.

Ол ышкаш Жданов аттыг колхоз (даргазы эш Анай-оол) Хөлчүктүг бажында 300 баш хой кирер бөдүүн кажанын туткан, арктан эрги 8 кажаларнын септелгезин кылбаан болгаш ам 500 баш хой кирер бир кажанын тудар дээш оон мыжын белеткеп турза-даа, тудуг бригадир эш Сопта шынгы хемчег албайн турар.

Нитинин шээр малын чылыг кажалар-биле хандыраар чугула ажалче тудугчуларын организастаары, ол колхозтарын баштаар черлери арктан эвезч хонуктарда эң шийтирилг хемчеглерин алыру улуг-биле негетинип турар.

Д. СЮРЮН-ООЛ.

ТҮННЭЛ ЧОК АЖЫЛ

Өвүр районун Дус-Дагда «Торгалыг» көдээ ажал-агый артелинин баштаар чери эрткен чылын колхоз суурунга кудук казар дугайында шийтир үндүрген турган.

Ону колхозчулар деткээ. Колхозчу херээженнер кудук казар черин айтыртып алгаш, сугну үндүрү кызыкпаанар. Ынчалза-даа, колхозтун баштаар чери ол ажалды эчизинге чедир организаставаан.

С. ТАНОВ.

Кудуктун иштин ханалап кажалаваан. Эриктет каскан доурак бузулгаш, онгарны дүй дүже берген. Колхозчу суур кудук чок артып калган.

Көдээ ажал-агый артелинин баштаар чери колхозчуларнын күш-ажылын үнелеп көөр уjurлуг болгаш оон продукциянын нитинин ажалгалына кириер херек.

С. ТАНОВ.

Польша Улус Республиканың сейминге болган соңгулдаларның түңнелдери

ВАРШАВА. 1952 чылдын октябрь 26-да Польша Улус Республиканың сейминге болган соңгулдаларның түңнелдерин дугайында медээни Күрүненин соңгулда комиссиясы парлаан.

Бүгү 67 соңгулда округтарынын бадылаар эргелиг соңгукчуларынын нити саны 16.305.891 кижилер. Соңгулдаларга 15.495.815 кижилер киришкен ийикпе, азы соңгукчуларнын 95,03 хуузу киришкен.

Соңгукчуларнын алганы 15.491.170 бюлетьнер күштүг болган. 4.645 бюлетьнер күш чок болуп санатынган.

Национал фронтунун кандидатары дээш 15.459.849 кижилер бадылаашкынны берген ийикпе, азы күштүг болуп санатынган бадылаашкыннар.

нын нити санын 99,8 хуузу болур.

Бадылаашкынга шериг кезектерин бадылаар эргеликтеринин 99,9 хуузу киришкен. Национал фронтунун кандидатары дээш 99,97 хуу бадылаашкыннар бердинген.

1952 чылдын октябрь 26-да Польша Улус Республиканын сейминге болган соңгулдаларга Национал фронтунун дандызынга кирген депутаттарга болгаш депутаттарнын ораалкычыларына бүгү кандидатар соңгулдалар дугайында дүрүмнүң негелделерин өзүгаар бадылаашкыннарнын хөйүн алган болгаш Польша Улус Республиканын сейминге депутаттарга болгаш депутаттарнын ораалкычыларына соңгугуруннар. (СЭТА).

Болгарияның шөлдеринде совет комбайннар

СОФИЯ. Совет Эвилелинин акыдуна дузаламчызынын ачызында Болгарияның көдээ ажал-агыйнын техниктиг хандырылгазы дүргени-биле өзүп турар.

Чүгле бо чылын чурттун машина-трактор станциялары чүсчүс чаа совет тракторларны болгаш комбайннарны алган. Болгариянын тапкы ажалдыг районнары тапкы тарып совет машиналарны бир-ле дугаар ажалгап эгелзэн. А мураакчы мал ажал-агыйлары хой кыргыр, силос кезер болгаш өске-даа машиналарны алган.

Бо чылын Болгариянын шөлдеринге советтин «ЛК-7» деп хендир комбайннар болгаш «СКЕМ-3» деп сөвкөла ажаар комбайннар, трактор саяжалары болгаш трактор культиваторлары бир-ле дугаар ажалдаан.

Совет Эвилелинден алган көжүп чоруур авто-септелге мастерскаяларынын баштайгы бөлүү комбайннарларга болгаш механиктерларга улуг дузаны көргүскөн.

(СЭТА).

БНО-нун Кол Ассамблеясынын пленарлыг хуралында

НЬЮ-ИОРК. Кол Ассамблеянын октябрь 27-деги пленарлыг хуралында экономук болгаш социал Чөвүлелче чаа кижигүнер соңгууру үргүлчүлзэн. Ассамблеянын октябрь 25-те хуралына болган бадылаашкыннарын 10 ээлчеглеринге негелде кылдыр катап бадылаашкыннар болгулаан. Америк-англи боктук албадалы-биле экономук болгаш социал Чөвүлелче титочу Югославиянын төлээлекчизин кири тырттып алырынга эргежок чугула бадылаашкыннарнын саны чүгле он үш дугаар катап бадылаашкыннын түннелинде чыдынган. Делегацияларнын үштүч бир кезини экономук болгаш

социал Чөвүлелге Чехословакияны соңгууру дээш бадылаан.

Оон соонда хайгаарал талазы-биле Чөвүлелдин бо чылын хуусаазы эрттер ийн кижигүнери Ирактыг болгаш Сальвадорун орнунга чаа кижигүнерин соңгулдузган болган. Хайгаарал талазы-биле Чөвүлелге Ассамблея Сирияны сонгаан болгаш Сальвадорну катап сонгаан.

Оон соонда Айыы чок чоруктун Чөвүлелин чыл бүрүдөгү илеткенин дыннаар деп кандыг-даа уурлангышкыннар чокка Кол Ассамблея доктааткан.

(СЭТА).

АКШ-та соңгулдалар мурнуу чарыында Нью-Йоркка болган митинг

НЬЮ-ИОРК. Октябрь 27-де Мэдисон сквер-гарденге митинг болган, ону америк ажалчы партия организастаан. база анаа 15 муң кижилер киришкен. Президентиге кандидат Холлинерин (Депштилгид партиядан) ораалкы президентиге кандидат Шарлотта Басстын болгаш өске-даа кижилерин иди үндүрген «Кореяда дайын доолдоруна соксадыр» деп негелдезин митингге чыгланнар адыш каскашкын-биле уткааннар. Митингге Польша Робсон, ажалчы партиянын даргазы Марк Антонио, сурагал эртемден болгаш тайбын дээш демиселчи профессор Дюбуа, Америк ажалчы партиядан сенатке канды-

дат Ламонт, төлээлекчилер палатанын кижигүнери кандидат Говард Фаст, профвилел ажалдакчызы Маири Моррис болгаш өске-даа элзэн хөй кижилер чүве чуугаалааннар.

Азийжилерин азийжилерге удур «жээнештирер деп саналы дээш Эйзенхауэрни Басс буруу шапкан. Оон медээлгезин болза: Эйзенхауэр дайынны доозарын эвес, а оонда калбак дайынны чорударын саналдап турар, Азиянын өнүгү кештиг улустарын мортаннар бажыкын алдары дээш амы-тыннн бээринге белен хөлезиленикчилер кылдыр хуулдураарын бодап турар».

(СЭТА).

АНШ-биле шериг дугуржулгазынгу удур! Бразилияда демиселдин национал комитети тургустунган

МОНДЕВИДЕО. «Импренса популяр» солунун дымнады-биле алырга, АКШ-биле шериг керээзинге удур демиселдин национал комитетин Бразилияда тургускан. Комитеттин даргазын генерал Эдгард Бухсаан соңгугурун.

Ук комитет бразил улуска кыйгырып парлааш, АКШ-биле шериг дугуржулгазын конгресстин күштүг болдуруп бадылаарына удур демиселде ону кыйгырган.

Ол дугуржулга «бистин дивискээрини камгалаары-биле болгаш бистин конституцияныстын принциптери-биле холбаазы чок чепсектиг үскүленишкениннеже Бразилияны кири тыртта берип болур ийик. Ол дугуржулга бистин узлузвустун тайбында ынакшылдыг хөөнеринге шуут-ла чөрүшкөк болуп турар» деп ол кыйгырылга чуугалап турар.

Дугуржулганы кулданкчы шин-

чизин кыйгырылга сойгалап илереткен болгаш ол дугуржулганы чарыра «национал тускай турар чоруктан ойталаашкынны өзүлүг актызы болур. Ынчангаш ону конгресстин күштүг болдуруп бадылаары болдуруп болбас» деп айтып турар.

АКШ-биле шериг дугуржулгазынгу удур шийтирилг демиселдин, дугуржулганы конгресстин бадылавазын чедип алыр дээш боттарынын бүгү күштерин мобилизастаан Мексиканын болгаш Чилинин улустарын үлгерин эдереринче комитет бразил улусту кыйгырган.

Комитеттин кижигүнеринден аңгыда ол кыйгырылга өске-даа элзэн хөй кижилер: армиянын төлээлекчилери, эртемденнер, журналистер, ажалчы шимчээшкенинин удурткучулары база ат салганнар.

(СЭТА).

Бирмада гоминданчыларны американнар өөредип турар

ПАРИЖ. Франс Пресс агентлигинин корреспондентизи бирма дылда үнүп турар «Рангун дейли» соңууда парлаан медээни Рангундан дамчыдып турар. Оон медээлеп турары болза, Бирманын дивискээринде турар-гоминданчы шериглерин американнар чепселеп турар болгаш өөредип турар. Чижээ, Монг-Сатта гоминданчы шериглерини

штабында гоминданчыларны өөредип-биле 22 американнар туруп турар. Гоминданчыларны боочепсезин болгаш идик-хеп хандырылгазын парашют-биле октап берген. Гоминданчы солдаттарын ол черин чурттакчыларына медээлгезин болза, олар Кыдат Улус Республиккага удур халдаашкынга белеткенип турарлар. (СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореяның Улустун армиязының Кол командьыларының дымнады

ПХЕНЬЯН. Корея Улус-Демократык Республиканың Улустун армиязының Кол командьыларынын октябрь 28-те медээлгезин болза: эрткен хүнүн дургузунда Кореянын Улустун армиязынын катыжышкынына кыдат улустун эки-турачы кезектеринин сырый деткимчези-биле дайынга удур камгалалдын кадыгдошкун тудушкуннарын барыын фронтунун тустус участкарына чоруткан.

Коранпхори району американнар

үш батальон күш-биле калчаалыг атакаларын чоруткан, ыңчалза-даа улуг чидиргерлиг ойтур шалтырган.

Октябрь 28-те Улустун армиязынын эниттиг кезектери-биле дайыннын самолёттарын кедеп адар адыжы-анчыларнын отрядтары тайбын чурттакчыларлыг районнарже араанзы-биле халдап турган дайыннын сес самолётун аңдара аткан болгаш 5 самолётту үрей аткан. (СЭТА).

Кореяда дайынны соксадыр дээш

ОТТАВА. Кореяда дайын чорудулазын доолдоруна соксадырынын, тайбычдылга дугайында чуугалаашкыннарын катап чорударынын болгаш ону төнчүзүнге чедикши-нин чедиреринин хемчеглерин алырыны Кол Ассамблеяны кыйгырып турар телеграмманы КНО-нун Кол Ассамблеянын 7-ти сессиязынын даргазы Пирсонче тайбын камгалалын канада комитетинин даргазы Эндикотт чоруткан.

зынын батальонун бүзээлзэн. Дайыннын солдаттарын дык хөйүрын боттарынын саналдары-биле деткирин Канаданын премьер-министри Сен-Ларандан, бүгү партияларнын баштыкчыларындан болгаш хөй-нитинин өске-даа көсүкү ажалдакчыларындан ол дилзэн. (СЭТА).

ВЬЕТНАМДА ДАЙЫН ЧОРУДУЛГАЗЫ

ШАНХАЙ. Вьетнамның информация агентлиги Улустун армиязынын соңгу-барыын фронтунда шаап-халдап турар кезектеринин чедикши-неринин дугайын медээлештирер, айтып турары болза, октябрь 23-те Улустун армиязынын шериглери Куань-ньайда француз турушка дузалажыры-биле чоруп олурган дай-

зынын батальонун бүзээлзэн. Дайыннын солдаттарын дык хөйүчүк кылдырткан болгаш арктаннар чорум-чурум чокка аткаарлаан. Дайынга туттурган элзэн каш тайбын чурттакчылар хосталган болгаш шериг чепсезин хунаап алган. (СЭТА).

Туттурган француз шериглерин кыйгыры

ШАНХАЙ. Вьетнамның информация агентлигинин медээлеп турары болза, Гниалд секторунга (Вьетнамның соңгу-барыын чүгүндө) чокка чаа болган тудушкунга Вьетнамнын Улустун армиязынын кезектеринге туттурган француз офицерлер, унтер-офицерлер болгаш солдаттар Индо-Кыдатта француз эжелел корпусунун офицерлеринге,

солдаттарынга кыйгырыгы чардалаан. Ында айтып турары болза, француз империалистерин Вьетнамда агрессивны буураашкынга четкенин айткан болгаш корпустун офицерлери, солдаттары дайынны соксадыр дээш, терзин чуртунче чанар дээш демисезин кыйгырып турар. (СЭТА).

Вьетнамда дайынга удур

ПАРИЖ. «Юманите» солунунун медээлеп турарын өзүгаар алырга, Индо-Кыдатче баар «Бриансон» деп адалай транспортуун пароходунун

чүгүн чүдүреринден Алжирнин порт ажалдакчылары ойталаан. (СЭТА).

Харысалгалыг редакторнун ораалкычы Д. О. БЕГЗИ.

ССРЭ-НИН УЛУС АЖЫЛ-АГЫЙЫН КАТАП ТУРГУЗАРЫНЫН БОЛГАН ХӨГЖУДЕРИНИН ДӨРТКУ КҮРҮНЕ ЧЭЭШКИНИНИН

1952 чылдын октябрь 12-де Краснодар хоорайга болган 6-гы ойнаашкыннын ТАБЛИЦАЗЫ

Чээшкявнин бүгү 242 разрядтарына серияларнын болгаш облигацияларнын моон адаанда дугаарлары таварышка:

| Сериялар дугаарлары | Облигациялар дугаарлары | Облигацияларнын рубль-биле хемчезин | Сериялар дугаарлары | Облигациялар дугаарлары | Облигацияларнын рубль-биле хемчезин | Сериялар дугаарлары | Облигациялар дугаарлары | Облигацияларнын рубль-биле хемчезин | | | | |
|---------------------|-------------------------|-------------------------------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------|---------------------|-------------------------|-------------------------------------|--------|------|------|------|
| 060154 | 1-50 | 500 | 063908 | 16* | 1000 | 069056 | 41* | 1000 | 074474 | 1-50 | 500 | |
| 060236 | 32* | 1000 | 063961 | 41* | 1000 | 069310 | 11* | 1000 | 074569 | 36* | 1000 | |
| 060444 | 1-50 | 200 | 064085 | 18* | 1000 | 069482 | 41* | 1000 | 074825 | 31* | 1000 | |
| 060246 | 44* | 1000 | 064110 | 17* | 1000 | 069649 | 1-50 | 200 | 074837 | 12* | 1000 | |
| 060263 | 1-50 | 200 | 064169 | 1-50 | 500 | 069804 | 09* | 1000 | 074858 | 49* | 1000 | |
| 060405 | 49* | 1000 | 064320 | 15* | 1000 | 069865 | 1-50 | 200 | 074998 | 47* | 1000 | |
| 060673 | 36* | 1000 | 064544 | 43* | 1000 | 069866 | 1-50 | 500 | 075224 | 27* | 1000 | |
| 060718 | 1-50 | 200 | 064728 | 1-50 | 200 | 069941 | 15* | 1000 | 075311 | 02* | 1000 | |
| 060733 | 1-50 | 200 | 064837 | 20* | 5000 | 070049 | 13* | 1000 | 075709 | 1-50 | 200 | |
| 060445 | 20* | 1000 | 064883 | 22* | 1000 | 070065 | 24* | 1000 | 075748 | 31* | 1000 | |
| 060850 | 31* | 5000 | 065149 | 04* | 1000 | 070346 | 1-50 | 500 | 075780 | 22* | 1000 | |
| 060853 | 24* | 5000 | 065202 | 1-50 | 200 | 070537 | 40* | 1000 | 075876 | 89 | 35* | 1000 |
| 061002 | 31* | 1000 | 065281 | 1-50 | 200 | 070659 | 1-50 | 200 | 076132 | 47* | 1000 | |
| 061031 | 1-50 | 200 | 065431 | 42* | 1000 | 070787 | 48* | 1000 | 076291 | 1-50 | 500 | |
| 061112 | 07* | 1000 | 065476 | 23* | 1000 | 070866 | 1-50 | 200 | 076299 | 02* | 1000 | |
| 061118 | 1-50 | 200 | 065480 | 18* | 5000 | 070940 | 48* | 1000 | 077200 | 07* | 1000 | |
| 061275 | 38* | 1000 | 065543 | 29* | 1000 | 071032 | 50* | 1000 | 077263 | 1-50 | 300 | |
| 061276 | 02* | 1000 | 065558 | 1-50 | 500 | 071043 | 28* | 1000 | 077283 | 20* | 1000 | |
| 061522 | 31* | 1000 | 066181 | 44* | 1000 | 071038 | 19* | 1000 | 077377 | 18* | 1000 | |
| 061777 | 26* | 1000 | 066343 | 1-50 | 500 | 071201 | 50* | 1000 | 077397 | 1-50 | 200 | |
| 061793 | 19* | 1000 | 066422 | 35* | 25000 | 071376 | 31* | 25000 | 077530 | 1-50 | 500 | |
| 062248 | 1-50 | 200 | 066459 | 36* | 1000 | 071572 | 1-50 | 200 | 078053 | 42* | 1000 | |
| 062281 | 26* | 1000 | 066592 | 03* | 5000 | 071724 | 1-50 | 200 | 078060 | 1-50 | 500 | |
| 062348 | 02* | 1000 | 066760 | 1-50 | | | | | | | | |